PELS RI|CKEN

Rechtbank Den Haag
Zitting van 9 maart 2023, 09.30 uur
Zaaknummer/rolnummer C/09/625889 HA ZA 22-214

De Staat der Nederlanden c.s. / Stichting Viruswaarheid.nl & NVKP

Pleitnota van mrs. J.H.C.A. Muller en R. de Graaff

1 Inleiding

1.1 Het gaat vandaag uitsluitend om de ontvankelijkheid van Stichting Viruswaarheid.nl (Viruswaarheid) en de Nederlandse Vereniging Kritisch Prikken (NVKP) in de door hen aanhangig gemaakte collectieve actieprocedure.[1] Het idee van zo'n collectieve actieprocedure is dat uiteindelijk een exclusieve belangenbehartiger wordt benoemd. Uiteraard moet die belangenbehartiger aan alle wettelijke eisen voldoen. Ook moet duidelijk zijn wat de collectieve vordering precies inhoudt en voor welke "nauw omschreven groep personen" wordt opgekomen. Al deze eisen zijn van groot belang omdat de uitkomst van een collectieve actieprocedure bindend is (gezag van gewijsde heeft) voor alle personen binnen deze groep, behalve voor hen die tijdig gebruikmaken van hun *opt-out*-recht.

1.2 In hun beperkte conclusie van antwoord hebben gedaagden al toegelicht dat (en waarom) niet aan deze wettelijke eisen is voldaan. Dit verweer zal vandaag niet worden herhaald. Wel geef ik een korte samenvatting van de kernpunten. Daarna ga ik in op enkele belangrijke ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan sinds de indiening van de beperkte conclusie van antwoord. Deze ontwikkelingen bevestigen dat Viruswaarheid niet geschikt kan worden geacht voor de rol van collectieve belangenbehartiger.

2 Eisers voldoen niet aan de ontvankelijkheidseisen

2.1 Eisers richten zich in deze procedure tegen wetenschappelijke adviezen van de Gezondheidsraad inzake COVID-19. Eisers maken niet per afzonderlijk advies duidelijk waarom het advies niet zou deugen. Zij vorderen simpelweg een verklaring voor recht

ALLE

[1] Bij vonnis van 14 september 2022 heeft uw rechtbank geoordeeld dat in een WAMCA-procedure niet ook een vordering kan worden ingesteld door een individuele partij. Uw rechtbank heeft de heer J.S. Pols daarom niet ontvankelijk verklaard in zijn vorderingen tegen de Staat c.s. Om dezelfde reden heeft uw rechtbank het Van Lelieveld c.s. niet toegestaan zich aan de zijde van Viruswaarheid en NVKP te voegen.

dat gedaagden *onrechtmatig hebben gehandeld*. Het is evenmin duidelijk voor welke groep (vermeend) benadeelden Viruswaarheid en NVKP willen opkomen, laat staan dat sprake is van een nauw omschreven groep personen zoals de wet vereist.[2] Dit betekent ook dat niet is aangetoond dat deze 'collectieve' actie efficiënter en effectiever is dan het instellen van een individuele vordering.[3]

2.2 Hier komt nog bij dat de ingestelde vordering om allerlei redenen niet deugt. Uit de dagvaarding blijkt dat eisers het gemunt hebben op individuele wetenschappers die deel uitmaakten van de commissies die de desbetreffende adviezen hebben opgesteld. Deze wetenschappers kunnen echter niet persoonlijk in rechte worden aangesproken op adviezen die zijn uitgebracht in naam van de Gezondheidsraad. Dat heeft zowel uw rechtbank als het Hof Den Haag duidelijk gemaakt in de eerder tussen partijen gevoerde kortgedingprocedure.[4] En dit is slechts de eerste van vijf redenen die maken dat deze 'collectieve' actie evident ongegrond is en dus achterwege had moeten blijven. Gedaagden verzoeken uw rechtbank dan ook om bij het begroten van de proceskosten over te gaan tot een vervijfvoudiging van het forfaitaire tarief.[5]

2.3 Voor de goede orde merk ik nog op dat de wet niet toelaat dat de ingestelde vordering nog wordt gewijzigd na de inleidende dagvaarding.[6] Eisers hadden een en ander derhalve *in de dagvaarding* moeten stellen en onderbouwen en kunnen dit niet ter zitting repareren.

3 Recente ontwikkelingen Viruswaarheid

3.1 Sinds de indiening van de beperkte conclusie van antwoord hebben zich ten aanzien van Viruswaarheid bovendien belangrijke ontwikkelingen voorgedaan. Deze ontwikkelingen bevestigen dat Viruswaarheid *niet geschikt kan worden geacht voor de rol van collectieve belangenbehartiger* (laat staan dat Viruswaarheid zou kwalificeren voor de rol van '*meest geschikte*' collectieve belangenbehartiger).

3.2 Een stichting kan op grond van lid 1 van art. 3:305a BW alleen een rechtsvordering instellen "die strekt tot bescherming van gelijksoortige belangen van andere personen, voor zover zij deze belangen ingevolge haar statuten *behartigt en deze belangen voldoende zijn gewaarborgd*".[7] De belangen die met de vorderingen in een collectieve actie worden gediend, moeten dus niet alleen *in overeenstemming zijn met de statutaire doelstelling van Viruswaarheid* (die Viruswaarheid in deze procedure niet heeft overgelegd), *maar zij moeten ook feitelijk (kunnen) worden behartigd*.[8]

---

2 Art. 1018e lid 2 Rv.
3 Art. 1018c lid 5 sub b Rv. Vgl. Rechtbank Den Haag 6 april 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:3182, rov. 3.13-3.22 (*Staat/Horeca Nederland*).
4 Rechtbank Den Haag 29 november 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:12992, rov. 4.12; Hof Den Haag 19 april 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:643, rov. 6.1.
5 Zie voor dit alles de beperkte conclusie van antwoord, § 4.
6 Zie art. 1018c lid 1 aanhef en sub d Rv.
7 Cursivering door advocaten.
8 Zie in dit verband ook rov 4.7 van het vonnis van de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Nederland van 22 oktober 2020, ECLI:NL:RBNNE:2020:3583.

Lid 2 *preciseert dit en versterkt* deze ontvankelijkheidseisen door in sub a tot en met e nadere eisen te stellen met betrekking tot *governance* en financiering. De collectieve belangenbehartiger moet beschikken over:

(a) een toezichthoudend orgaan,
(b) doeltreffende en passende vertegenwoordigings- en besluitvormingsmechanismen,
(c) voldoende financiële middelen,
(d) een algemeen toegankelijke website waarop specifieke informatie beschikbaar is gemaakt en
(e) voldoende ervaring en deskundigheid ten aanzien van het instellen en voeren van de collectieve actie.

3.3 Aan de elementaire basiseisen van het eerste lid van artikel 3:305a BW (en de aanhef van het tweede lid van artikel 3:305a BW) moeten alle exclusieve belangenbehartigers voldoen, nu zij immers de *verantwoordelijkheid* dragen om op te komen voor de belangen van de groep van personen voor wie de procedure over de collectieve vordering wordt gevoerd en in hun belang proceshandelingen te verrichten.[9]

3.4 Recent is bevestigd dat Viruswaarheid deze verantwoordelijkheid niet kan dragen. Vanwege integriteitsproblematiek heeft de ING de bankrelatie met Viruswaarheid opgezegd.

OM WEG REDEN DOOR ING

Aanleiding voor dit besluit van ING was dat Willem Engel de rekening van zijn dansstudio DancaMundo had gebruikt voor donaties aan (de rechtsvoorganger van) Viruswaarheid. Vervolgens werd € 50.000,- van die rekening gebruikt voor privédoeleinden: de aankoop van een stuk grond in Spanje. Volgens Willem Engel ging het om een lening die later is teruggestort. De ING heeft lange tijd tevergeefs gevraagd om gegevens over die lening. Deze informatie was vereist, omdat de ING verplicht was zulke grote stortingen te onderzoeken op bijvoorbeeld witwaspraktijken.

HB →

2x KG

GROOTHEDEN

- STATUTAIRE DOELEN KUNNEN WEL

3.5 De Rechtbank Amsterdam oordeelde dat de opzegging naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar was en stelde de ING bij vonnis van 19 oktober 2022 in het gelijk.[10] Gezien de *vertrouwensbreuk* was de ING volgens de rechtbank niet gehouden Viruswaarheid.nl een (nieuwe) bankrekening aan te bieden. Deze vertrouwensbreuk hield verband met *aanwijzingen voor onrechtmatige belangenverstrengeling, misleiding van donateurs en risico's voor de ING zelf en voor derden*.

- DE KOSTEN

De Rechtbank Amsterdam overwoog:

"4.12 Daar tegenover staat het belang van ING om niet met deze klant verder te gaan, gezien de vertrouwensbreuk. Viruswaarheid.nl heeft aangevoerd dat het wantrouwen van ING nooit terecht is geweest, maar daarin wordt zij niet gevolgd. Zoals hiervoor al is toegelicht, heeft Viruswaarheid.nl het wettelijk verplichte klantonderzoek van ING

---

9 Zie *Kamerstukken II* 2016/17, 34608, nr. 3, p. 42-44 (MvT).
10 Rechtbank Amsterdam 19 oktober 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:5738.

HB STRAFZAAK → HB

bewust doorkruist en ING met de naams- en statutenwijziging voor een voldongen feit geplaatst. ING werd zo geconfronteerd met een geheel nieuwe klant met andere activiteiten en een ander risicoprofiel. Daarnaast was de privélening van € 50.000,- op geen enkele manier te rechtvaardigen. Het handelen van [naam 1] , die nog steeds deel uitmaakt van het bestuur van Viruswaarheid.nl, was in dit opzicht niet integer. Deze twee omstandigheden vormden voor ING serieuze aanwijzingen voor onrechtmatige belangenverstrengeling, misleiding van donateurs en risico's voor haarzelf en voor derden. ING heeft aldus begrijpelijkerwijs het vertrouwen in Viruswaarheid.nl verloren. In het traject daarna, en ook in de onderhavige procedure, heeft Viruswaarheid.nl de terechte zorgen van ING niet weggenomen. Viruswaarheid.nl ziet nog steeds niet in dat zij met haar handelen risico's in het leven heeft geroepen voor ING, omdat ING verplicht is financiële criminaliteit te voorkomen en te bestrijden, en een zorgplicht heeft ten opzichte van derden, zoals bijvoorbeeld donateurs van Viruswaarheid.nl. De negatieve uitlatingen in de media aan het adres van ING bevestigen dat de relatie van partijen ernstig is verstoord. De terechte zorgen van ING en de vertrouwensbreuk zijn sinds de opzegging dan ook niet in een ander perspectief komen te staan.

4.13 Onder deze omstandigheden kan niet van ING worden gevergd om met deze klant, die onvoldoende oog heeft voor de gerechtvaardigde belangen van ING en zich onvoldoende heeft ingespannen om de vertrouwensbreuk te herstellen, een bankrelatie aan te gaan. Dat betekent dat ING niet gehouden is om Viruswaarheid.nl een betaalrekening aan te bieden en dat de vorderingen onder II en III worden afgewezen."[11]

3.6 Volgens de voorzitter van Viruswaarheid, Willem Engel, vormt het vonnis van de Rechtbank Amsterdam *een probleem voor de nog tien aanhangige juridische procedures.* Daaronder valt ook de onderhavige WAMCA-procedure. Zonder bankrekening (Viruswaarheid is afhankelijk van donateurs) is volgens Willem Engel niet duidelijk hoe de kosten daarvan moeten worden betaald ("We hebben nog tien juridische procedures lopen, hoe gaan we die nu betalen?").[12] Toch vermeldt de website nog steeds het ING-bankrekeningnummer van stichting DancaMundo.[13]

3.7 Tegenover de media verklaarde Willem Engel tevens dat Viruswaarheid *haar statutaire doelen niet meer kan nastreven*.[14] Viruswaarheid heeft in de media zelfs aangekondigd te stoppen als actiegroep *omdat het zonder rekening niet mogelijk is om deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer*.[15] Inmiddels wordt op de website gemeld dat Viruswaarheid doorgaat als "Voorwaarheid". Afgaand op haar eigen mededelingen is Viruswaarheid op dit moment dus een *lege huls*. Daarmee is evident dat Viruswaarheid – als de stichting nog bestaat – in deze procedure niet als collectieve belangenbehartiger kan worden aangewezen.

11 Onderstrepingen door advocaten.
12 "Viruswaarheid bankloos na volgens rechter 'terechte' relatiebreuk met ING", NRC 25 oktober 2022.
13 Zie https://viruswaarheid.nl/juridisch/steun-ons-in-deze-belangrijke-missie-en-doneer-een-bijdrage/.
14 Zie o.a.: "Viruswaarheid bankloos na volgens rechter 'terechte' relatiebreuk met ING", NRC 25 oktober 2022; "Toekomst Viruswaarheid op spel nadat ING rechtszaak wint: 'Zonder rekening kunnen ze geen kant op', Het Parool 25 oktober 2022.
15 Zie o.a. "Viruswaarheid stopt als actiegroep", Telegraaf 25 november 2022.

Gedaagden vragen zich dan ook af waarom Viruswaarheid zich niet uit de onderhavige WAMCA-procedure heeft teruggetrokken, maar gedaagden op kosten blijft jagen.

3.8 Bij dit alles komt dat Willem Engel bij vonnis van 20 januari 2023 is veroordeeld voor opruiing (het oproepen en daarmee aansporen of aanzetten tot een strafbaar feit, te weten: deelname aan een verboden demonstratie). Daarbij is Willem Engel een voorwaardelijke gevangenisstraf van één maand opgelegd met een proeftijd van twee jaar.[16]

3.9 Ook in het licht van deze recente ontwikkeling moet worden betwijfeld of de belangen van de personen tot bescherming van wier belangen de rechtsvordering strekt (wie dat ook mogen zijn) wel door Viruswaarheid kunnen worden behartigd en gewaarborgd. Ten eerste rijst (meer in het algemeen) de vraag of die personen *zich nog wel door Viruswaarheid willen laten vertegenwoordigen.* Er is (mede) vanwege de strafrechtelijke veroordeling van de voorzitter van Viruswaarheid immers sprake van *ernstige integriteitsproblematiek*. Ten tweede doet de integriteitsproblematiek vragen rijzen over het bij Viruswaarheid gehouden toezicht, het door Viruswaarheid kunnen verkrijgen van financiële middelen en de bij Viruswaarheid aanwezige professionaliteit/deskundigheid die nodig is om een WAMCA-procedure te kunnen doorlopen.[17]

3.10 Sterker nog: het is niet eens duidelijk met welke partij gedaagden in deze procedure precies worden geconfronteerd. Zoals opgemerkt, zijn de statuten van Viruswaarheid niet overgelegd. De website suggereert dat Viruswaarheid haar activiteiten heeft gestaakt. In het handelsregister is de stichting Viruswaarheid.nl niet onder die naam te vinden. Uit het zojuist genoemde vonnis van de Rechtbank Amsterdam kan worden opgemaakt dat stichting Viruswaarheid.nl zou zijn gefuseerd met stichting DancaMundo, de eerder genoemde dansstudio van Willem Engel waarvan de bankrekening is opgezegd.[18] Laatstgenoemde stichting is evenmin te vinden in het handelsregister. Wel is stichting "Voor Waarheid" in het handelsregister ingeschreven. Dat is echter niet de stichting die in deze procedure als eisende partij optreedt.

3.11 Kortom, tegen de achtergrond van deze ontwikkelingen ligt niet-ontvankelijkverklaring van Viruswaarheid eens te meer in het verschiet.

16 Rechtbank Rotterdam 20 januari 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:259.

17 De strafrechtelijke veroordeling van de voorzitter van Viruswaarheid zet het doorlopen van de WAMCA-procedure ook om andere redenen op het spel. Zo zal ten behoeve van Viruswaarheid op dit moment geen Verklaring Omtrent het Gedrag voor rechtspersonen VOG rp kunnen worden afgegeven. Hoewel het kunnen verkrijgen van een Verklaring Omtrent het Gedrag voor rechtspersonen (VOG RP) op zichzelf geen wettelijke eis is om als collectieve belangbehartiger op te kunnen treden, zou de VOG RP nodig kunnen zijn voor het treffen van een schikking met de Staat.

18 Rechtbank Amsterdam 19 oktober 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:5738, rov. 2.13.

4 Conclusie

Tot niet-ontvankelijkverklaring van eisers.

behandeld door J.H.C.A. Muller en R. de Graaff
correspondentie Postbus 11756, 2502 AT Den Haag
telefoon +31 70 515 [redacted]
e-mail [redacted]@pelsrijcken.nl
zaaknr 11016888